

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

4 Audiens toleransque detrahentem an mortaliter peccet

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

mortem inferunt: quatenus eis odium eius ingenerant, cui detrahunt, ac subinde pacem & amicitiam publicam, qua sydere nullo res publica splendidius fulget, violant & contenebrant. Dicuntur autem peculiariter detractores, vt reos homicide, vt in quadam epistola ait Clemens, que refertur de poenitentia distinct. prima cano. homicidium. quod animam eius, cuius famam denigrant, virtutibus priuare & nudate contendunt, quibus spiritualiter uiuit. Et eodem forte refertur uerbum 1. Ioan. 3. Qui odit fratrem suum homicida est. Ad tertium arg.

Ad tertium arg.

Aristot.

Ad tertium arg. Aristot. in manifesto cupit vindictam, quam per contumeliam facilius adipiscitur. Et ideo detractio, quia non ad eius modi manifestam vindictam tendit, non est iræ filia, sed inuidiæ. Detractor enim quia liuore tabescit, claritudinem alienarum virtutum conspurcare studet. Haud tam en consequitur, vt si inuidia peior sit quam ira, filia eius sit peior quam filia iræ. Nam genitura istæ vitiorum iudicatur ratione conuersionis ad eundem finem: ad quem scilicet, & filia ordinatur & mater: malignitas autem & grauitas attenditur ex parte auersionis. Et quia inuoluntarium per uim inferre, quam per fraudem, elongatior est auersio a charitate, contumelia est peior. Nihilominus & detractio hac inter alias macula sordet, quod ex inuidia nascitur, quæ sordidissimum est vitium: quatenus è regione maximè charitati opponitur. Charitas enim vt ait Paul. non emulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambiosa, non querit quæ sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate: congaudet autem ueritati: quorum omnia contraria in inuidia continentur. Habet enim hoc inter cuncta vitia enosissimum, naturæque reuera repugnatissimum, vt de malo, quod abhorrendum est, gaudeat, de bono uerò, ac potissimum de alienis uirtutibus, quæ amore sunt potissimum uenerandæ, contumetur: id quod diabolicum est ingenium. Quapropter nemo est, qui inuidiam eouere possit: quandoquidem omnes tenentur ad uirtutum fastigia conuerti: & quo quisq. altius euehitur, maiorem inuidiam liuidis concitat. Huius ergo hydrae sobolem sese

Paulus.

detractores agnoscant. Ad quantum igitur perinde conceditur, ingenium esse detractionis mentem excacare, nam cum vnusquisque ut Proverb. 15. ait Sapienter, in sententia lateat oris sui, qui detrahere pergit, amare dicta sua incipit, maleque de bono sentit, ac probos subinde odio habere: per quam uiani mens excacatur. Attamen cum & idem ipse effectus alij etiam uitijs communis sit, vt gula, luxurie & cæteris: non inde arguitur omnium esse pessimam detractionem.

ARTICVLVS IIII

Utrum audire, tollere anque detrahentes mortaliter peccet.

Propter perniciem detractionis querendum demum restat, utrum qui detrahentes audiunt mortaliter peccent, si illis ora compescant. Arguitur enim contra: Nemo plus alteri quam sibi tenetur: laudi autem cuiusque apponitur si suos ferat detractores: secundum illud Gregorius supra citatum, super Ezechielem homil. 9. Lingua detrahentium sicut nostro studio non debemus excitare, ita per suam malitiam excitatas debemus a quantum tolerare, vt nobis meritiu cresecat: ergo non est peccatum detractionibus aliorum non obstitere. Secundo. Eccl. 4. iubemur non contradicere uerbo ueritatis ullo modo; vsu autem venire solet, ut qui detrahit, a ueritate non recedat, ergo tunc non est uirtus illi contradicere. Tertio id quod in aliorum uilitatem cedere, nemo prohibere debet, detractio autem crebro in rem eorum est, quibus detrahunt. Vnde Pius Pontifex 6. quæst. i. can. Quis Nonnunquam, inquit, detractio aduersus bonum concitatur, vt quos uel domestica adulatio, uel aliorum fauor in altum extulerat, detractio humiliet, ergo detrahentes reprimere non est officium. In contrarium est Hieronymus, ubi ait, Cave linguam, aut aures habeas pruriens, vt aut alijs detrahas, aut alios audis detrahentes.

Ad quæstionem tribus conclusionibus respondetur. Prima: Quicumque uel alij ad detrahendum induci, uel detrahere propter odium delectatur, nihilominus quam detraheps peccat, quin uerò quædoque

doque aliquanto plus. Probatuꝛ conclu-
 ſio ex illo ad Rom. 1. Digni ſunt morte
 non ſolum qui faciunt, ſed etiam qui fa-
 centibus conſentiunt. Eiuſmodi enim
 conſenſus biſariam contingit: vno qui-
 dem modo directe, quando vel quis alter-
 rum ad peccatum inducit, vel ei placet: &
 quidem qui iſto modo conſentit, omnino
 ſu criminis particeps. Quin verò ſi indu-
 cit, eo grauius peccat, quoniam motore
 plus eſt culpæ quam in moto, atque adeo
 ſtatatur, forte poteſt & grauius peccare,
 ſi odium cumulatius habeat quam ſit in
 detrahente. Ac de iſtis intelligitur ver-
 bum Bernard. prope finem ſecundi lib. de
 conſ. Detrahente aut detrahentem audire:
 quid horum damnabilius ſit, non facile di-
 xerim: ſecundo autem modo conſentire
 quis dicitur indirecte: quia ſcilicet non re-
 ſiſtit. Hoc autem dupliciter contingit. Nã
 qui non reſiſtit, aut munere ſuo proprio
 ac publico officio reſiſtere tenetur, aut pri-
 uata perſona eſt, cui id ex officio non in-
 cumbit. Sit ergo ſecunda conſuſio: In pri-
 uata perſona detractionem aliorum non
 repellere peccatum eſt, multo tamen mi-
 nus quam in detrahente, quod quipluri-
 mum eſſe ſolet veniale.

Tertia conſuſio: Quandoque non reſi-
 ſtere detrahenti, peccatum eſſe poteſt morta-
 le, primum in perſona publica, pura in eo,
 qui detrahenti præeſt.

Secundo, propter periculum quod ille
 qui audit, imminere ex detractione videt.
 Ac reſiſti, ſi quis ob ſolũ timorẽ humanũ
 obſiſtere ſe detractioni formidet. Conclu-
 ſiones ſunt Sancti Thomæ. Et vnica ratio
 ne ambigunt conſiſtantur: tam enim ſupra
 plures monſtratum eſt, vt quis ſi indire-
 ctè cauſa alicuius mali nõ eſtatis eſſe, quod
 vitare illud poſſit, ſed præter ea exigat, quod
 cauſatur. Tenere verò quempiam accidit
 aut ex iuſtitia, aut duntaxat ex charitate.
 Priuata autem perſona rigore iuſtitie nõ
 tenetur malum proximi cauere, ſed tan-
 tum ex charitate ſi abſque ſuo detrimento
 poteſt. Et ideo non eſt per ſe omnino cha-
 ritati aduerſum, à tali infamie detrimen-
 to proximum non liberare, vix tamen à
 veniali excuſatur, vt in ſecunda conſuſio-
 ne offerunt eſſe. Nam vbi cumque detractione
 oboriſ, poteſt quis facili negotio vrbane,
 ac leniter detrahenti occurrere, atq; ad co-

ſi id nõ faciat, negligere omnino cenſetur
 proximi famam. Attamen ſi detractor il-
 le vſque adeo eſſet rigidus atque intran-
 ſtabilis, vt periculum ab illo immineret,
 quicumque accuſaretur, etiam à veniali.
 Hoc autem quam rariffimè vſu venit. Ad
 de & ſola verecundia excuſari aliquem poſ-
 ſe, vt ſi qui detrahit illuſtrimus eſt, au-
 diens verè ſamulus eius, aut alia obiecta
 perſona, quæ mutire non audet. Ex iuſti-
 tia autem cum primis tenetur Prælatuſ, &
 ideo ille procul omni metu & pudore re-
 netur ſubditos à detractione corripere, ſi
 ſit in re alicuius momenti, cuius idcirco
 omiſſio peccatum eſt mortale, Prælatuſ in
 quam detrahentium, nam prælatuſ cor-
 rum quibus detrahitur, non tanta iuſtitia
 eos tenetur protegere, quia cura prælati
 eſt cauere ne ſubditi peccent. Quamuis &
 quodammodo tenetur charitatis vinculo
 ſubditorum honorem tueri. Præterea
 priuata perſona, cum ex detractione videt
 periculum imminere alicui mortis, vel tur-
 bationem rei publicæ, cum aliquo ſuo detri-
 timento tenetur occurrere. Metuſ autem
 humanuſ tunc aſcenderet ad peccatum
 mortale, quando iacturam temporalium
 bonorum charitati quis anteferret. Non
 autem id facere cenſendus eſt, quoties me-
 tu humano cauere ceſſat proximi detri-
 timentum, vt in ſecunda conſuſione dictũ
 eſt, ſed quando ſua eſſet omnino neceſſa-
 ria reſiſtentia ex præcepto: Vt ſi detrahe-
 tur fidei, aut religioni, &c. Ex his demum
 hoc colligamus ſaluberrimum documentum,
 vt intelligamus impendio quam maxi-
 mè neceſſarium eſſe ad pacem & ſalu-
 tem rei publicæ, ac potiffimum Chriſtiane
 familie detractoribus obuiam vbiq; pro-
 dire. Quod certè, vt dicebam nemo nõ ſuo
 gradu facile poteſt perficere. Et quando id
 non poterit, prudentiſ officium erit col-
 loquio abire, vt illa ratione detractorem
 pudore ſuffundat. Vnde Hieronymuſ epi-
 ſtola ad Gelantiam, quæſtione decima-
 quarta, egregiè tum detrahentes obur-
 gat, tum nihilominuſ & eoſ, qui eis non
 obſiſtunt, ſecundum illud Pſalm. Detra-
 hentem ſecreto proximo ſuo, hunc perfe-
 quebat.

Ad primum igitur argumentum reſpo-
 detur, quod maledicta, quæ in præſentia
 eius, cui maledicuntur iactantur, non detra-
 ctiones,

Docu-
 luberri-
 mum.

Hiero.

Ad pri-
 mũ arg.

ationes, sed contumelia sunt; & ideo ad virtutem humilitatis atinet illas ferre. Quando vero iam in alias aures inserunt, detractionis rationem induunt. Et tunc ait S. Tho. (id quod supra à nobis super citatum est) in arbitrio eius esse detractionem suam famam pati, nisi in periculo aliorum verget. Deum autem in nostra presentia absentis famam corrodit, non est nostri arbitrij infamatori parere, quia non sumus domini alienae famae. Et ideo vitio nobis veritur si non resistamus, cum facile possumus. Nam si Deuter. 22. praeceperetur ut nemo iacentem asinum proximi leuare negligeret, grauius erit periclitantem proximi famam non protegere.

Ad secundū arg.

Ad secundum respondetur quod etsi dum detractor vera dicit; non sit ei contradicendum, est nihilominus ei reprimendum verbum ne aliena vulnera exulceret, aut saltem subrugata fronte illi ostendum eius nobis displicere sermonem. Nam ut Prover. 15. legitur, Verus Aquilo dissipat pluuias, & facies testis linguam detrahentem. Ad tertium demum respondetur vitiositatem & emolumentum, quae ex detractione prouenit, non ex intentione detrahentis proficisci, sed à Dei gratia mollientis alterius animum, & ideo perinde obstandum est illi, atque raptioribus & furibus, licet ex talibus incommodis eis, qui passi sunt, meritum nonnunquam patientie accrescere solet.

Ad tertium arg.

Ad tertium demum respondetur vitiositatem & emolumentum, quae ex detractione prouenit, non ex intentione detrahentis proficisci, sed à Dei gratia mollientis alterius animum, & ideo perinde obstandum est illi, atque raptioribus & furibus, licet ex talibus incommodis eis, qui passi sunt, meritum nonnunquam patientie accrescere solet.

QUESTIO XI.

DE SUSURRATIONE ET
detractione:

S. Tho. 2. 2. quaest. 75.

ARTICVLVS I.

Verum susurratio sit peccatum à detractione distinctum.

CONTUMELIAE & detractioni, quae inter verbalia ad primas obtinent, alia adiunguntur, quae non sunt silentio pretercūda. Et primo de susurratione quaeritur,

sine crimen à detractione diuersum, et verò quidpiam grauius. Primum enim arguitur à parte negatiua, nempe quòd à detractione non differat. At enim lib. 1. cap. 1. mol. Isidorus, susurronem de sono locutionis appellari: quia non in facie al cuius, sed in aere loquitur detrahendo: ubi susurratio eadem esse censet, quòd detrahere. Et legitur 9. Non eius criminator, nec susurro in populis. Et Ecclesiast. 23. (ut supra citatum est.) Susurro & bilinguis maledictus erit: criminator autem, & bilinguis idem esse apparet, quòd detractor. Secundò arguitur, quòd quamuis susurratio à detractione differat, non tamen sit grauius peccata enim oris à maledictione malitiam contrahunt: detractor autem mala simpliciter de primo spargit: cum tamen susurroes factis habeant illas quae apparentiam mali habent inculcare. Tertio: Qui detrahit fratri suo, ut habetur iacobi susurro, detrahit legi atque ad eo legillatori Deo: Unde maiorem contrahit grauitatem, quòd sit in susurratione. In contrarium autem est illud Ecclesiast. 5. Denotatio pessima super bilinguem: susurratori autem odium & inimicitia & contumelia. Vbi peior effectus tribuuntur susurratori, quàm detractori.

Ad quaestionem duabus conclusionibus respondetur: Prior: susurratio est tam foeda quam materia cum detractione conueniat, sine tamen differat. Etenim tam susurro, quam detractor mala in proximo obloquitur, idque clanculo, inque eius absentia: quare utrunque à contumelia differat. Atque hac ratione promiscuè apud Doctores ambo quòdque vsurpantur verba. Unde super illud Ecclesiast. 5. Non appelles susurro, ait Glossa, id est detractor. Attamen si verborum etymologiam consulas, detrahitio idem est (ut supra diximus) quòd fama subtractio, & diminutio: Susurratio autem solum denotat claustrariam, atque adeo vitiosam loquutionem. Ob id quae forsitan ex vsus accommodatione, illam significat oblocutionem, qua quis contradicit non tam famam detrahere, quam amicitias dissoluere: & ideo differat sine. Quae propter etsi tam susurro quam detractor mala in genere de altero loquantur, tamen in specie detractor illa differant, quae verè sint mala culpa: nempe quibus fo-